

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din, za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din; za ino-
zemstvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošt. hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Liubliana, sreda 17. februarja 1937

Cena posamezni
številki din 1.50

Načrt tudi za dvig tuiskega prometa

Da je tujski promet zlasti za Slovenijo odločilne važnosti, o tem ni nobenega dvoma. Verjetno pa je, da bo važnost tuiskega prometa za Slovenijo še silno narasla in da bo morda to glavna panoga vsega našega gospodarstva. Kajti bati se je, da se industrializacija Slovenije ne bo več dosti dvignila, saj imamo že danes celo vrsto industrijskih panog, katerih proizvodnja stalno nazaduje. Zadržuje, če omenimo le premogovno in lesno industrijo. A tudi v kmetijstvu nimamo dosti upanja, da bi mogli doseči novih uspehov, še manj pa, da bi nam moglo kmetijstvo zaposliti naš naravni prirastek. Moramo zato gledati, da ustvarimo eksistenco za naš narod v drugih gospodarskih panogah. Predvsem pa prihaja tu v poštev turizma.

Ne da bi hoteli kaj očitati, vendar moramo pripomniti, da je bilo vse naše delo za dvig tuiskega prometa precej slučajno, dostikrat pa tudi zelo diletantsko. Posamezni podjetniki so sicer v resnici mnogo žrtvovali in nekateri so pri tem tudi izkravali, toda sistematično se pri nas za dvig tuiskega prometa ni delalo in se tudi danes še ne dela.

Ze propaganda za obisk naših krajev je vse prej ko zadovoljiva. Če pa tuje vseeno zajde v naše kraje, potem so edino, kar mu moremo nuditi, lepoto krajev in pa nizke cene. Brez dvoma pomeni to mnogo, toda to še dolgo ne zadostuje. Tuji so danes razvajeni, ker se za obisk tujece bori ves svet in zato treba že nekaj več nuditi tujcu ko pa le to, kar daje narava sama. Če pride n. pr. tujec poleti v Ljubljano, potem more v deževnih dneh kar umirati od dolgočasja. V kino-gledališčih se predvajajo le stari filmi, ki jih je bogna kdaj že videl, gledališča nimamo nobenega, ker tudi letno gledališče stoji neizkoriščeno. Tudi koncertov ni, skratka nič ni, kar bi moglo v deževnih dneh nuditi vsaj nekaj razvedrila. Ne preostaja tujcu nič drugega, kakor da pobere svoje kofčke in odide drugam. Nič dosti boljše ni v drugih naših letoviščih in dostikrat tudi v naših kopališčih, da že kratak dež vedno resna nevarnost za naša letovišča, da se kar čez noč popolnoma izprazni.

Če hoče postati Ljubljana tujsko mesto, če hoče, da bodo njeni edini gostje ljudje, ki morajo zaradi svoje službe ali poklica v Ljubljano, potem se mora predvsem otresti stare navade, da se začne v Ljubljani sezona šele s pričetkom šol. V Ljubljani, ki hoče biti tujsko središče, se mora začeti sezona v maju in trajati vsaj do jeseni. Začetek sezone naj bo spomladanski velesojem, zaključek pa jesenski. Za časa sezone pa je treba poskrbeti tudi za prireditve, ki bodo atrakcija za tujce, ki bodo tako privlačne, kakor so n. pr. slavnostne predstave v Salzburgu.

Ljubljana sploh zelo spominja na Salzburg in zato bi bilo samo prav in dobro, če bi se Ljubljana tudi nekoliko ravnala po zgledu Salzburga. In mnenja smo, da ima Ljubljana tudi zelo veliko pogojev, da postane nov Salzburg, in sicer tudi za mednarodni svet. Ljubljana leži na poti k morju.

Za tujce iz severa bi bilo le naravno, če bi se na poti k morju ustavili tudi v Ljubljani. Samo treba jim je dati razlog, da se ustavijo. Danes pa takšnega razloga nimajo. Zakaj bi se torej ustavljali?

Ljubljana pa ne leži le na poti k morju, leži tudi v križišču treh velikih kultur: romanske, germanske in slovanske. Seznanjati s temi kulturami mednarodni svet bi morala biti velika misija Ljubljane in v tem bi morala biti njena privlačnost. In ta naloga je izvedljiva, pa čeprav izgleda v začetku še tako težka in utopična.

Toda več lastne koncertne pu-

blike ko Salzburg ima Ljubljana, ki je poleg tega ena prestolnic velike države. V avtomobilih je poleg tega dosegljiva Ljubljana iz morja ali iz alpskih krajev v par urah, če se seveda zgrade potrebne avtomobilske ceste. So pa še drugi, tudi mednarodni razlogi, ki govore o potrebi, da se ustvari mesto, v katerem bi se posredovale vse glavne evropske kulture. In Ljubljana bi bila kot takšno mesto nad vse pripravna in prikladna.

Dejansko je bila takšna zamisel tudi že izrečena in je bila dobro sprejeta tudi v tujih mestih. Toda treba je delati na to, da se ta zamisel tudi izvede in uresniči. In

tudi to je mogoče in dosegljivo. Če je dala Jugoslavija samo v enem letu za razširjenje pristanišča v Beogradu 100 milijonov, bi se še mnogo bolj rentiralo 100 milijonov, ki bi se v par letih dali za dvig tuiskega prometa v Sloveniji, ker bo vrhu tega samo tujski promet v Sloveniji odprl tudi tujski promet v druge pokrajine Jugoslavije.

Da se dosežejo velike stvari, so potrebne velike zamisli in to velja tudi za tujski promet. Če pa se bomo velikih načrtov bali, če bomo vedno oklevali pred vsako veliko žrtvijo, potem bomo tudi ostali majhni v vedno manjših razmerah.

odborov je uspešno in bo vrnjena cestnim odborom vsa po zakonu dovoljena avtonomija.

Elektrifikacija

napreduje. S posojilom, ki se ga najele dolenske občine, se je elektrificiralo mnogo občin na Dolenskem. Uspešno se nadaljuje akcija, da preide velenjski rudnik v last banovine. V skupni akciji s savsko banovino se je posrečilo, da je bil načrt elektrifikacijskega zakona prilagojen potrebam gospodarstva obeh banovin.

Socialna politika

Mnogim prebivalcem v naši banovini, in tudi kmetiskim posestnikom primanjkuje hrane. V tekočem proračunu je bilo za pomoč v prehrani določenih 2,9 milijona dinarjev. Država je dala 175 vagonov brezplačne koruze ter 165 nakaznic za brezplačen prevoz koruze. Banovina bo v bodoče delila podpore le individualno. V ta namen se bo posluževala izključno le obeh karitativnih central v Ljubljani in Mariboru.

Po dogovoru s SUZORjem se je posrečilo banovini za znesek 240 tisoč din zavarovati vse pri poljedelskih strojih zaposlene osebe, tudi posestnike, proti izgodbam.

Za nove bolnišnice je izdala banovina 11,4 milijona din. Ban pozdravlja akcijo za zgraditev nove bolnišnice v Ljubljani. Na račun banovine se je zdravilo v preteklem letu 57% vseh bolnikov. Država dolguje banovini za bolniške stroške 7 milijonov din.

Teško stanje trgovine

Med vsemi industrijskimi panogami je najslabše čase preživljala lesna industrija. Izvoz lesa je silno padel ter so sankcije najbolj udarile dravsko banovino. V krizi je tudi rudniška industrija. Trgovina je morda v mestih nekoliko napredovala, na deželi pa je prav gotovo nazadovale. Znatno se je poslabšalo tudi stanje obrta. Banska uprava je priredila več obrtno-pospeševalnih tečajev, podpirala razstave, dajala stipendije itd. V strokovnem šolstvu je bil dosežen napredek.

Odpiranje in zapiranje trgovin

Trgovinskemu ministrstvu je predložil ban naredbo o zapiranju in odpiranju trgovin. Ta naredba je nastala po dolgotrajnih posvetovanjih z vsemi zainteresiranimi činitelji. Zlasti so se upoštevale izražene želje glede nedeljskega počitka. V bodoče bodo trgovine ob nedeljah zaprte ne le v Ljubljani in Mariboru, temveč tudi v Celju, Ptuj, Trbovljah, Jesenicah, Kranju, Brezicah in Sevnici. Za Ljubljano, Maribor in Celje določa naredba v treh poletnih mesecih triurni opoldanski odmor. Popoln nedeljski počitek se je uvedel nadalje za mesarske obrte, razen v poletnem času. To velja za Ljubljano, Maribor, Celje, Jesenice, Slov. Javornik, Koroško Belo in Tržič. Tudi nočno delo v pekarnah se je uredilo.

Višji dohodek od deleža na skupnem davku

Nato je omenil ban, da dobiva dravska banovina mnogo premalo iz sklada od pobranega viška davka na skupni davek na poslovni promet. Dravska banovina je sedaj pasivna banovina in zato je treba njen delež od skupnega davka po-

Zasedanje banovinskega sveta

Ekspeze bana dr. Natlačena

V ponedeljek se je začelo zasedanje banskega sveta dravske banovine. Na dnevnem redu zasedanja je v prvi vrsti novi proračun ter uredba o obveznem zavarovanju posevkov in plodov proti toči. Od skupno 44 banskih svetnikov se jih je udeležilo zasedanja 43.

Po uvodnih naznanilih ter sprejemu udanostnih in pozdravnih brzojav je podal ban dr. Natlačen obširen ekspeze, iz katerega posnemamo najvažnejše odstavke.

Naloge banovine so izredno velike, za njih izvajanje pa potrebuje banovina tudi primerna sredstva.

Novi banovinski proračun je povišan

za približno 23%, to je za 22,4 milijona din na 119,9 milijona din. Povišanje je nastalo v prvi vrsti zaradi večjih izdatkov za šolstvo. Vzdrževanje ljudskih šol mora s 1. aprilom prevzeti banovina ter se zaradi tega poviša banovinski proračun za 16,3 milijona din. Za prav isto vsoto pa se znižajo zaradi tega tudi izdatki občin in pri potrjevanju občinskih proračunov bo ban gledal na to, da se temu primerno tudi znižajo občinske doklade, da se davčno breme ne bo dejansko povečalo.

Ostale povišanje proračuna pa odpade na vse oddelke ter so ta povišanja brezpogojno potrebna. More zato reči, da je predloženi proračun absolutno minimalnega značaja. Zato tudi ni bilo mogoče ustreči vsem potrebam posameznih krajev. Naj imajo zato banski svetniki pri presoji proračuna vedno pred očmi interese vse banovine. Tako tudi ni kmetijski proračun povišan, kakor bi bilo želeli, toda mnogi izdatki v drugih poglavjih bodo v korist tudi kmetijstvu.

Osebnih izdatki

so se znižali od 21% na 19% vsega proračuna. Število banovinskih uslužbencev se je povišalo od 1399 na 1485, število državnih uslužbencev, brez prosvetnih, pa se zmanjšalo za 28 na 1809.

Komasacija občin

kakor se je izvedla v letih 1933 do 1943, ni zadovoljila prebivalstva. Zato so postale potrebne rekomasacije ter je bilo 179 občin pregrupiranih. Rekomasacija pa še ni dovršena ter se bo nadaljevala. Vseh občinskih volitev je bilo v

preteklem letu 379 ter je dobila JRZ 334 občin ali 88,12%, opozicija pa 45 občin ali 11,88%. Proti volitvam je bilo vloženih 59 pritožb, od katerih pa je bilo od upravnega sodišča 54 pritožb zavrnjenih. Letos bodo volitve še v 36 občinah. Revizij obč. gospodarstev je bilo izvršenih znatno več kakor v drugih letih. Zaradi pomankanje uradništva pa še ni bilo toliko revizij, kakor bi bilo želeli. Ban poudarja, da so naši revizorji primeroma malo nedostatkov, posebno malo pa v občinah, katerim načeljujejo svobodno izvoljeni občinski odborniki. Banovina bo letos priredila posebne tečaje za občinske tajnike, župane in odbornike.

Proti komunizmu se vodi borba na dva načina: s policijskimi sredstvi ter z izboljševanjem socialnih in gospodarskih razmer. Preteklo leto je bilo mnogo težkih mezdnih borb. Dokler se gibljejo stavke v zakonitih mejah, jih oblastvo trpi ter bo imelo pošteno delavstvo vedno na svoji strani tudi banovina. Proti prevratnežem pa se bo postopalo tudi nadalje kakor zahteva zakon.

Slaba letina Slovenije

Čeprav je Slovenija že precej industrializirana, je še vedno 60% prebivalstva odvisno od kmetijstva. Za našega kmeta pa je bilo l. 1936 posebno težko.

Po uradnih cenitvah je pridelala Slovenija zaradi slabe letine manj žita za 160,13 milij. din vina za 128,5 milij. din sadja za 121,0 milij. din dohodek v lesnem gospodarstvu je padel za 87,0 milij. din, da je padel dohodek Slovenije zbog slabe letine za 496,6 milijona din. Zaradi izboljšanja cene za žitno in hmelj je narastel dohodek od živinoreje za 46,5, dohodek od hmelja pa za 7 milijonov din, da je končni primanjkljaj Slovenije v agrarni proizvodnji v l. 1936 444 milijonov din. (K temu pa je treba prišteti še višji izdatek Slovenije za nabavo žita, ker so cene žitu močno narasle, da je padel narodni dohodek Slovenije v letu 1936. za najmanj pol milijarde dinarjev. Op. ured.)

Kmetijsko šolstvo

Kmetijsko-gospodinjstva šola se je preselila iz St. Jurja na veleposstvo v Svečini, ki ga je kupila

banovina l. 1935. V Rakičanu se gradi kmetijska šola za Prekmurje. Banovina bo kupila Šturmovo posestvo v Poljčah pri Begunjah, kjer ustanovi kmetijsko šolo za Gorenjsko z izrazito planinskim značajem. Nadalje je kupila banovina Račji dvor pri Mariboru, ki bo služil za banovinsko sadjarstvo in vinarsko šolo v Mariboru. Zrečbarna v Selu se je preselila na banovinsko posestvo v Ponovičah, kjer se ustanovi tudi kobilarna. Banovini se je posrečilo, da je mlekarska šola v Skofji Loki prešla v državno upravo.

Vzdrževanje ljudskih šol

Po novi uredbi vzdržujejo ljudske šole odslej samo avtonomne občine, dočim vzdrževanje vseh drugih šol prevzame od občin banovina. Vse šolsko gospodarstvo se bo s tem centraliziralo pri banovini. Slaba stran te reforme je v tem, ker vsaka centralizacija ubija iniciativnost, dobra stran pa je v tem, ker bo sedaj mogoče bremena bolj pravično razdeliti. Katehetske nagrade so bile določene enotno, in sicer 10 din za uro, poleg tega pa je bila uvedena še kilometrina za razdalje, obednina in za večje razdalje.

Vseh ljudskih šol je v Sloveniji 860 in je ostalo njih število neizpremenjeno; število razredov se je povečalo za 114 na 4023, število učencev je padlo za 1700 na 183 tisoč 600, število učiteljsva pa je padlo za 32 na 4141. Šolskih poslopij je 855, od katerih je 129 v slabem, 109 pa v zelo slabem stanju. Na 29 šolah je 41 manjšinskih razredov s 1682 učenci. Za zidanje in prezidavanje šolskih poslopij je dala banovina občinam 1,16 milijona din brezobrestnih posojil.

Javna dela

32,5% vsega proračuna odpade na tehnični oddelek. Nova dela in investicije grede v glavnem na račun sklada ter bednostnega sklada, da se izdatek banovine za javna dela poviša na 56 milijonov din. V Sloveniji je 615 državnih, 4119 banovinskih in 18.527 občinskih cest. Predvsem se bodo nadaljevala dela, ki so že začeta. Na večja dela pa ni misliti brez posebnega investicijskega posojila, za katerega se ban že dolgo trudi.

Za trasiranje in načrte ceste Ljubljana—Sušak je izdala dosedaj banovina 350.000 din, za druge ceste pa 556.000 din. Delo cestnih

višati. V proračunu je zato tudi postavljena povišana postavka za 10 milijonov din.

Svoj ekspeze je zaključil ban z željo, da bi Bog pomagal, da bi mogla banovina izvršiti svoje naloge v veselje in ponos našemu mlademu kralju, v korist in čast naše ožje domovine Slovenije kot tudi naše širše domovine Jugoslavije. Banov ekspeze je sprejel bankski svet z velikim odobravanjem.

Pozor uvozniki!

Carinski deklaraciji je treba priložiti poleg originalne fakture še prepis fakture.

Da bi se na podlagi uvoznih deklaracij pravilno pobiral skupni davek na poslovni promet, je finančni minister na predlog glavne kontrole predpisal na osnovi čl. 34. in 273. carinskega zakona obvezno predlaganje prepisa faktur pri carinjenju. Tozadevni odlok finančnega ministra, ki je objavljen v »Službenih novinah« z dne 13. t. m., pravi: »Pri predlaganju uvoznih deklaracij so v bodoče deklaranti dolžni poleg originalnega računa o vrednosti blaga predložiti tudi naveden prepis tega računa, opremljen s takso za priloge. Uradnik, ki je določen, da izračuna dajatve, bo najprej primerjal prepis z originalom, in ko se bo prepričal, da je prepis točen, bo s pečatom carinarnice overil prepis ter ga opremil s številko in datumom uvozne deklaracije. Na ta način overjen prepis računa bo priložen unikatu uvozne deklaracije in bo služil pri kontrolnem pregledu deklaracij zaradi preizkušanja točnosti odmere pobrane skupnega davka na poslovni promet.« Ta predpis je stopil že v soboto v veljavo in je včeraj ljubljanska carinarnica še izjemno poslovala na stari način, medtem ko bo od sedaj naprej zahtevala poleg originalne fakture še prepis fakture.

Novi amandmani za privilegije

V skupščini je bilo vloženi nekaj amandmanov, ki naj bodo v korist združništvu, ki pa so v resnici le amandmani za podelitev novih privilegijev. Poslanec Života Milenović, o katerem se sicer ne sliši dosti, je namreč vložil tri amandmane. S prvim se naj razširijo določila nekkih uredb tudi na vse zadrage, ki so včlanjene v Glavni združni zvezi Jugoslavije. Zakaj samo na te? Ali je država priganjač za savez?

Po drugem amandmanu naj bi zadrage, ki ne dele rezerv in ki obrestujejo deleže za največ 6%, ne spadale pod obrtni zakon. Če se te zadrage zaregistriro potem bi imele pravico, da opravljajo vse posle, ki niso izrečno prepovedani! Res čudno, da ne bi smele opravljati še prepovedanih poslov.

Po tretjem amandmanu naj bi bile vse zadrage oproščene tudi vseh pristojbin za pisemske pošiljke, in sicer navadne, priporočene, ekspresne in denarne. To naj bi veljalo za medsebojni promet zadrug in tudi v prometu z državnimi in samoupravnimi oblastmi.

Takšne nove privilegije označujejo nekateri kot pospeševanje združništva. Izkušnja pa je dokazala baš nasprotno in moralna sila našega združništva propada, čim bolj živi od privilegijev.

Sicer pa se o teh nemogočih amandmanih še pomenimo.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Življenje treba poceniti

Previsoke trošarine in takse na neobhodno potrebne predmete

Pri nas je življenje predrago in predrago je predvsem zaradi previsokih trošarin in taks na neobhodno potrebne predmete. Tako je bilo že več ko zadostno dokazano, da je sladkor pri nas predrago, kar ima za posledico, da pada konzum sladkorja vsako leto in da se na drugi strani z neverjetno silo širi tihotapstvo saharina in drugih umetnih sladil. Finančni organi se tudi na vse pretege trudijo, da bi to tihotapstvo preprečili in v resnici so dosegli tudi že znatne uspehe ter prijeli celo vrsto tihotapev ter zaplenili velikanske množine tihotapskega blaga. Toda tihotapstvo se kljub temu še vedno širi in se bo tudi še nadalje širilo, ker je pač trošarina na sladkor previsoka, s tem pa tudi cena sladkorja. Dokler more računati tihotapec v primeru uspešnega posla s tako velikim zaslužkom ko danes, tako dolgo tudi tihotapstva ne bo konec. Denar za preganjanje tihotapstva bi se mogel v celoti ali pa vsaj v znatni meri prihraniti, če bi bila cena sladkorja vsaj znosna. Velik del dohodkov trošarine je ubit s stroški za preganjanje tihotapstva. Preveč napet lok počni in previsoke trošarine izgube finančni efekt.

Pri trošarini na sladkor pa je izguba še drugod. Če bi se znižala cena sladkorja, bi narasel konzum, bi proizvajalci repe več in laže prodali svoje blago, bi tudi sladkorne tvornice zaposlile več delavstva, država pa bi dobila tudi več uslužbenega davka. Hkrati pa bi se kupna moč prebivalstva povečala. Tudi na to indirektno izgubo zaradi previsokih trošarin se ne bi smelo pozabiti.

Skoraj čisto ista je stvar s tobakom. Tobačni izdelki so danes predragi in tudi preslabi. Da so predragi, se vidi iz tega, da ljudje vedno bolj segajo po najnižjih vrstah. Danes so že visoki uradniki redki, ki bi kadili dražje cigarete, kakor pa so »Zetek«. Velik del ljudi pa si niti najcenejših cigaret ne more kupiti, ker so še te zanje predrage. Za zavojček »Drava« cigaret mora dati kmet toliko, kolikor dobi zakg rejenega vola! Če pa kadil ves mesec, potem mora dati že cel metrski stot koruze. Kje je tu pravo razmerje med cenami!

Na drugi strani pa dobe proizvajalci tobaka za svoj pridelek mnogo premalo. Lani so se sicer cene nekoliko zmanjšale, toda mnogo premalo. Posledica tega je, da so kraji z najboljšim tobakom, ki je skoraj brez konkurence na svetu, pasivni, dočim bi morali biti visoko aktivni. Mesto da bi bilo v teh krajih blagostanje, mora država pošiljati v te kraje brezplačno koruzo. Ker so pasivni ti kraji, zato v njih ne uspevata ne trgovina in ne obrt, če bi pa plačevala monopolska uprava tobak vsaj nekoliko v skladu s cenami, ki jih zahteva za tobak od kadilcev, bi vsi ti kraji bili gospodarsko močni in bi mogli kupovati kar potrebujejo. Oživelo bi gospodarsko življenje in na poslovnem davku, na uslužbenem davku, na trošarinah bi država dobila več ko povrnjeno vsoto, ki bi jo izplačala za boljši odkup tobaka.

Previsoka je nadalje trošarina na bencin. Govorimo, da treba dvigniti avtomobilski promet, pred ta promet pa postavljamo tako visoke trošarine, da se promet nikakor ne more razviti. Prav tako so previsoke tudi skoraj vse druge trošarine in takse. Tako znaša taksa na britvice 100% vrednosti blaga, taksa na vžigalnike tudi 400% vrednosti vžigalnika. To je previsoko, mnogo previsoko. Kako naj vendar plača delavec, ki zasluži 800 din na mesec, ki mu ne ostane niti 100 dinarjev, za vži-

galnik nakrat takso 100 din? To je pretirano in ta taksa je prohibitivna. Nikdar pa prohibitivne takse ne morejo dati finančnega efekta.

Vse te takse, trošarine, državne in samoupravne, vse te uvoznine pa silno podražujejo vse življenje. Istočasno pa se na ta način ustvarja začarani krog, iz katerega ni izhoda. Industrija ne more povečati proizvodnje, ker potrošnja ne raste, ta pa ne more rasti, ker nimajo ljudje dovolj denarja niti za najbolj potrebne predmete. Če pa industrija ne proda več blaga, tudi ne more povišati plač, kar ima za posledico, da tudi konzum ne raste. In tako naprej do nemogućnosti.

Življenje je zato treba poceniti s tem, da se reducirajo trošarine in takse na znosno višino. Če se bo pocenil sladkor, če bo cenejši riž, če ne bo kaja tako draga, če se bodo stanovanja pocenila, potem bodo ljudje imeli tudi pri sedanjih plačah nekaj za nakup drugega blaga. Delo v tovarnah bo oživelo, vse gospodarsko življenje

bo dobilo nov razmah, gospodarska stiska se bo začela omiljevati.

Dobro in hvalevredno je, da je vlada izdala uredbo o minimalnih plačah. Toda samo ta uredba ne zadostuje, če se ne bo hkrati tudi pocenilo življenje. Previsoke trošarine in takse morejo ubiti tudi ves blagodejen vpliv višjih minimalnih mezd.

A še na drugo kričeče nerazmerje je treba opozoriti! Če so pri nas vsi pridelki cenejši ko drugod, če je pri nas živina cenejša ko drugod po svetu, če se dobi za les pri nas manj ko v tujini, je nevzdržno razmerje, kadar so industrijski izdelki pri nas dražji ko v tujini. In to nerazmerje imamo danes in zato se ne more dvigniti naše gospodarsko življenje.

Trošarine so iz fiskalnih ozirov potrebne, ne smejo pa biti tako visoke, da škodujejo gospodarskemu življenju, da se zaradi njih znižuje življenjski standard ljudi. Splošna revizija vseh trošarin in taks je zato prvovrstna potreba in naravnost pogoj za izboljšanje gospodarskega življenja.

Ant. Coklin:

Napačno tolmačenje uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov

V nekem ljubljanskem dnevniku sem zasledil napačno tolmačenje uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov, in sicer člena 36, ki obravnava likvidacijo dolgov, storjenih pri trgovcu ali obrtniku iz nakupa blaga na up oziroma obrtnega dela. Taki dolгови se morajo plačati v celotnem znesku brez obrestno in ne kakor omenjeni dnevnik tolmači s 3% obrestmi. Da ne bodo imeli prizadeti trgovci ali obrtniki kake škode ali vsaj nepotrebno dvojno delo, jih opozarjam na naslednje:

Člen 36. uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov ima namreč dve točki, in sicer razločuje pod točko:

a) dolgove, storjene zbog nakupa blaga na up, oziroma dolgove, ki so nastali zbog neporavnane obrtnega dela in

b) dolgove iz ostalih pravnih razmerij.

Za dolgove iz točke a) predpisuje uredba plačilo v celotnem znesku brez vsake znižbe in brez obresti, in sicer za zneske do din 500— v dveh enakih letnih

obrokih, za vsote nad din 500— pa v 12 enakih letnih obrokih.

Dolgovi iz točke b) pa, ki so storjeni po zasebnikih na menice, zadolžnice, pogodbe in podobno, se znižajo za 50% in plačujejo s 3% obresti, in sicer kakor zgoraj do zneska din 500— v 2 enakih letnih obrokih in vsote nad 500— dinarjev v 12 enakih letnih obrokih.

V tem odstavku so vsebovani predvsem dolgovi, ki so jih storili kmetje pri zasebnikih s posojilom v gotovini. Izgleda tudi, da je uredbodajalec tukaj, zbog 50% znižanja dolga, prikrito nategnil ušesa zasebnikom, kot nekakšnim šušmarjem, ker so se vmešavali s svojimi posojili v posle bank in posojilnic.

Upnik iz člena 36., odstavek b) sme pri pristojnem okrajnem sodišču po členu 37/1 zaprositi, ako lahko dokaže, da je njegov dolžnik zmožen plačati več kakor 50% dolga, da se omenjeni 50% odtegljaj zniža ali pa tudi popolnoma razveljavi. Ta člen izgubi pa po preteku enega leta, ko je stopila ta uredba v moč, svojo veljavo.

Zunanja trgovina

Na mednarodno konferenco za kontrolo nad trgovino s sladkorjem, ki bo v okviru Zveze narodov dne 5. aprila, je povabljena tudi Jugoslavija.

Izvoz naše živine v Italijo pada, izvoz Madjarske pa raste. Italijanski izvozniki pravijo, da je vzrok padanju v tem, ker je izvoz naše živine v pogodbi z Italijo določen po vrednosti, ne pa po številu, kakor je določen izvoz madjarske živine. Ali se ta napaka ne bi mogla popraviti?

Masti smo izvozili v Češkoslovaško leta 1935. za 16,8, leta 1936. pa za 45,4 milijona din.

Avstrija je uvozila leta 1936. 5.466.000 ton blaga v vrednosti 1246 milijonov šillingov, izvozila pa 2.779.000 ton v vrednosti 953 milijonov šillingov. Tako izvoz ko uvoz se je lani v primeri z letom 1935. povečal. Obseg avstrijske zunanje trgovine je še enkrat tako velik ko naš.

Da krije primanjkljaj pri novem investicijskem posojilu name-rava avstrijska vlada povečati kol-kovne pristojbine na prošnja za uvozna dovoljenja. Nadalje bo povečala pristojbine za izvoz starega

materiala, zlasti cunj in odpadkov tekstilne industrije.

Cene kozam so na Češkoslovaškem narasle za 6%. Zaradi pomanjkanja blaga pa je povpraševanje stalno veliko ter je računati še z nadaljnjim dvigom cen.

Dve veliki ameriški banki Chase National Bank in Export-Import Bank sta dale italijanskim uvoznikom bombaža šestmesečni kredit, da bodo mogli uvoziti iz Amerike pol milijona bal bombaža.

Italijanska družba »Luprezia Italiana« je ponudila Poljski, da zgradi na Poljskem več velikih asfaltiranih avtomobilskih cest. Družba bi zahtevala plačilo šele v nekaj letih.

Svetovna proizvodnja petroleja se je povišala od 227 milijonov ton v letu 1935. na 245 milijonov ton v letu 1936. Prvo mesto v svetovni proizvodnji zavzema U. S. A. s 149 milijoni ton, drugo pa Rusija s 27, dočim je Venezuela z 8 milijoni ton na tretjem mestu.

Iz združnega registra

Vpisala se je zadruga Agrarna zajednica, kolonija Kamovci-Zitkovci v Kamovcih.

Izbrisala se je zadruga z o. z. Tiskovno društvo v Ptujju zbog končane likvidacije.

Politične vesti

Zaradi vedno večjih nasprotij med levico in desnico ni izključeno, da pride v Romuniji do krize vlade. Iz okolice ministrskega predsednika Tataresca pa označujejo vse vesti o krizi kot popolnoma brez podlage.

V londonskem odboru je prišlo končno do sporazuma glede nevmešavanja v španske zadeve. Sporazum so sprejele Anglija, Francija, Nemčija, Italija in Rusija, dočim Portugalska še vedno kljubuje. Po doseženem sporazumu so se preje omenjene države zavezale, da od 20. februarja dalje ne bodo več pošiljale »prostovoljcev« v Španijo, dne 6. marca pa stopi v veljavo mednarodna kontrola. Ta se bo uveljavila tudi ob portugalski obali brez ozira na to, če bo Portugalska na sporazum pristala ali ne.

Vedno novi italijanski »prostovoljci« prihajajo v Španijo ter je sedaj v Španiji po informacijah francoskih diplomatov že okoli 30.000 vojakov. Vidi se, da hoče posebno Italija še temeljito izkoristiti čas pred uvedbo mednarodne kontrole. Verjetno je, da sta Nemčija in Italija sprejeli londonski sporazum samo zato, ker sta prepričani, da je dobil Franco že dovolj pomoči, da more s sedanjimi svojimi silami zmagati.

General Franco si na vsak način prizadeva, da bi Madrid čisto obkolil ter potem začel z generalnim napadom na mesto. Dejansko se mu je tudi posrečilo, da je obroč okoli Madrida zelo zožil.

Sviciarski listi pišejo, da pošilja Nemčija skozi Švico neprestano vojni material v Italijo, ki ga odpošilja ta naprej v Španijo.

General Franco se je izjavil proti temu, da bi zasedel španski prestol zopet Alfonz XIII., temveč predlaga, da bi postal španski kralj princ Ksaver Bourbon-Parma, brat bivše cesarice Zite.

Zveza baskijskih delavcev je poslala Rdečemu križu ter vladam Francije, Anglije, Rusije ter Belgije protest, ker so italijanske oblasti zaplenile nekatere španske ladje ter jih poslale v Cadiz, kjer so bili vsi mornarji na teh ladjah aretirani ter poslani v zapore v Sevillo.

Nemški general Faupel, dosednji vojaški svetovalec generala Franca, je imenovan za nemškega veleposlanika pri vladi v Burgosu, ker je Nemčija svoje špansko poslanstvo povišala v veleposlanstvo.

Etiopski cesar in njegova delegacija ne bosta več pripuščena na zasedanje Zveze narodov, ker da je Etiopija definitivno zasedena od Italije ter zato tudi ne moreta nikogar več zastopati. Tako poročajo angleški listi.

Italijanski politični krogi trde, da je bil sestanek med Ribbentropom in lordom Halifaxom popolnoma brezuspešen ter da je nasprotje med Nemčijo in Anglijo vsak dan večje.

Kardinal Faulhaber, znan po svojih neustrašnih nastopih proti narodnim socialistom, je imel v nedeljo v Berlinu pridigo, v kateri je govoril o nevarnosti, da pride do popolnega razkola med cerkvijo in nemško vlado, če se ne neha sedanji kurz proti katoliški cerkvi v Nemčiji. Če bi prišlo do odprave konkordata, potem bi tudi pri drugih narodih padlo zaupanje v Nemčijo, ker bi ti narodi videli, da se ni mogoče zanesti na nemško besedo. V javnosti vlada veliko zanimanje, kako bodo narodni socialisti reagirali na ta govor kardinala Faulhaberja.

Na običajni konferenci z novinarji je izjavil dr. tajnik Hell, da so vse vesti o nameravanem posojilu Združenih držav Sev. Amerike Nemčiji čisto izmišljene in samo poskus, da bi se zvedelo mnenje ameriške javnosti o tem posojilu. Dejansko pa nimajo Združene države prav nobene namere, da bi dovolile takšno posojilo, ker še vedno velja Johnsonov zakon, da se prepovedujejo posojila državam, ki so se izkazale kot slabe plačnice.

Stalin je imel konferenco z maršali rdeče vojske. Na konferenci se je razpravljalo o reorganizaciji rdeče vojske.

Angleški listi pišejo, da z novim posojilom 400 milijonov funtov še niti primeroma ne bo mogoče pokriti vseh izdatkov za ponovno oboroževanje Anglije. V ta namen bi bila potrebna vsota 1200, ne pa 400 milijonov funtov.

Japonska vojska je zagrozila nankinški vladi, da bodo Japonci zavzeli še kitajsko provinco Hopej, če bi kitajska armada še naprej neprijazno nastopala proti japonskim četam v severni Kitajski.

Italijanska vlada demantira vest, da bi nameravala uvesti v Italiji nove davke. Polno demantirje je, ki samo potrjujejo to, kar demantirajo.

Uredba

o določevanju minimalnih mezd, sklepanju kolektivnih pogodb, spravi in arbitraži

»Službene novine« z dne 13. februarja objavljajo uredbo o minimalnih mezdah, kolektivnih pogodbah, spravi in arbitraži. Najvažnejša določila uredbe so:

Določevanje minimalne mezde

§ 1. — Osnovna mezda, ki velja kot podlaga za določevanje minimalnih mezd, znaša za pomožno osebje dva dinarja na uro.

Če je delovna doba krajša od osmih ur, velja kot osnovna mezda ona za osem ur dela. Če bi se gospodarske razmere znatno izpremenile predpiši minister za soc. politiko z odobritvijo ministrskega sveta novo osnovno mezdo, ki stopi v veljavo 60 dni po njeni objavi v »Sl. novinah«. Kot pomožno osebje se smatrajo vse osebe brez razlike na spol, ki so zaposlene v podjetjih, navedenih v § 36. te uredbe.

§ 2. — Na podlagi osnovne mezde iz § 1. določa ban za vse območje banovine minimalne mezde, če zahtevajo to javni interesi ali če zahteva to ena od prizadetih strank. Za kvalificirane delavce more določiti ban tudi višjo minimalno mezdo. Tako določena minimalna mezda velja za vso gospodarsko panogo na območju banovine. Za nekvalificirane delavce more določiti ban minimalno mezdo v mejah izpod 10% ter nad 50% osnovne mezde.

Za pomožno osebje, ki je zaposleno v obrtu in trgovini v mestih z manj ko 5000 prebivalcev, more ban določiti tudi nižjo osnovno mezdo, vendar pa ne izpod 90% osnovne mezde po § 1. te uredbe. Pri določevanju minimalne mezde mora ban upoštevati gospodarske in socialne razmere, zlasti pa izdatke za življenje in proizvodnjo na območju banske uprave.

§ 3. — Minimalne mezde določa ban po zaslišanju zastopnikov delavskih in službodavskih organizacij, ki morajo biti enako zastopane. Če smatra ban za potrebno, zasliši pred določitvijo minimalnih mezd tudi zainteresirane delavske in službodavske zbornice.

§ 4. — Mezde nekvalificiranih delavcev izpod 18 let ne smejo znašati v nobenem primeru manj ko 75% določenih minimalnih mezd. Po tej uredbi določene minimalne mezde pa se ne uporabljajo, če so s kolektivnimi ali individualnimi pogodbami določene za nameščence bolj ugodne mezde.

Pogodbe pa, ki bi določevale manjše mezde, kakor so določene po tej uredbi, so neveljavne.

§ 5. — Glede nagrade vajencem veljajo določila § 267. obrtnega zakona.

§ 6. — Minimalne mezde, ki se prvič določijo v smislu te uredbe, veljajo od njih objave v »Sl. novinah« ali v službenem listu banske uprave, dokler jih ban ne izpremeni, najmanj pa 60 dni.

§ 7. — Za delavce, ki so zaposleni pri gradbenih delih, ki se izvajajo na podlagi licitacije ali na drug način po podjetnikih v resorih posameznih ministrstev, predpiše resorni minister v sporazumu z ministrom za soc. politiko z namenom, da so gradbena oz. druga oblastva dolžna, da v pogojih licitacije ali na drug pripraven način določijo minimalno mezdo, izpod katere se delavci ne smejo plačevati. To velja za vsa dela, ki jih izvajajo država, banovine ter samoupravna telesa po uveljavljenju te uredbe.

§ 8. — Akordno delo, kjer ni neobhodno potrebno in koristno za pomožno osebje, se bo izpremenilo z delom na uro. Ban odloči po zaslišanju zainteresiranih delavskih in službodavskih zbornic, če je akordno delo potrebno in če je nagrada za to delo zadostna.

Kolektivne pogodbe

§ 9. — Kolektivne pogodbe se morejo skleniti za posamezna podjetja ali za posamezne stroke. Za podjetja se sklepajo s posebnim pismenim sporazumom med službodavcem ter dotično profesionalno delavsko (nameščensko) organizacijo; za posamezne stroke pa s pismenim sporazumom med dotično svobodno službodavsko ter poklicno delavsko (nameščensko) organizacijo.

Kot polnopravni zastopniki teh organizacij se smatrajo osebe, ki so pooblašene po pravilih dotičnih organizacij, potrjenih od pristojnih oblasti.

Če ni pristojnih svobodnih službodavskih organizacij, morejo skleniti kolektivne pogodbe izjemoma od predpisa § 209. obrtnega zakona tudi prisilne organizacije službodavcev.

Kr. banske uprave (inšpekcija dela) so dolžne na zahtevo ene stranke, če to zahtevajo javni interesi, posredovati pri pogajanjih za sklenitev kolektivne pogodbe v smislu določil § 9. zakona o in-

špekciji dela. Pravico posredovanja za sklenitev kolektivne pogodbe imajo tudi delavski in nameščenski zaupniki v smislu § 109. zakona o zaščiti delavcev.

§ 10. — Kolektivna pogodba se mora sestaviti v državnem jeziku v treh izvodih, od katerih dobi po enega službodavec (oz. njegova organizacija), profesionalna delavska (nameščenska) organizacija, en izvod pa se mora v 10 dneh dostaviti pristojni banski upravi (inšpekciji dela) oz. rudarskemu poglavarstvu v svrhu registracije.

§ 11. — Če sklene službodavec, ki je član prostovoljne službodavske organizacije, ki je sklenila kolektivno pogodbo, sam kolektivno pogodbo s svojim osebjem, potem velja ona pogodba, ki je za nameščence bolj ugodna. Če sklene svobodna službodavska organizacija več kolektivnih pogodb z različnimi delavskimi organizacijami iste stroke, potem velja pogodba, ki je za pomožno osebje najbolj ugodna.

§ 12. — Med profesionalnimi organizacijami službodavcev ter delavcev sklenjene kolektivne pogodbe veljajo za vse pomožno osebje, nastavljeno v dotičnem podjetju, ko tudi za vse osebe, ki so se v podjetju zaposlile po sklenitvi pogodbe.

§ 13. — Določila individualnih pogodb so nična, če nasprotujejo določilom veljavnih kolektivnih pogodb. Posebne odredbe individualnih pogodb veljajo le, v kolikor so ugodnejše za delavstvo.

§ 14. — (Zaradi težkih tiskovnih napak je 1. odstavek tega člena deloma popolnoma nerazumljiv, na podlagi izjave ministra Cvetkovića pa je njegov smisel naslednji): Kolektivno pogodbo, ki je sklenjena za eno stroko in če ta pogodba obsega več ko polovico podjetij, v katerih je zaposlena več ko polovica delavstva dotične stroke, more ban razširiti tudi na druga podjetja. Izstop posameznega podjetja iz službodavske organizacije, ki je sklenila za stroko kolektivno pogodbo, ne oprošča podjetja od obveznosti po tej pogodbi.

Če več ko polovica vsega delavstva, zaposlenega v eni stroki ali če več ko polovica podjetij dotične stroke, v katerih je zaposlena vsaj polovica delavstva te stroke, zahteva sklenitev kolektivne pogodbe, pozove ban obe stranki, da v določenem roku skleneta kolektivno pogodbo. Če se ta v tem roku ne

sklene, predpiše ban s svojim sklepom tarifno lestvico za plačevanje delavstva dotične stroke. Te tarife morejo biti tudi ugodnejše od minimalnih mezd, določenih po tej uredbi.

Sprava in arbitraža

§ 15. — V primeru spora med službodavcem in njegovimi delavci ter še preje, preden se razglasi stavka ali izprtje, se mora ena ali druga stranka obrniti na pristojno upravno oblastvo s prošnjo za spravo. Oblastvo mora nato nujno določiti ustno razpravo v svrhu mirne poravnave spora.

V primeru konfliktov večjega obsega (zaradi velikega števila delavstva ali važnosti stroke) more ban odrediti, da izvede pravno postopanje inšpektor dela oz. rudarski poglavar.

Spravni razpravi morata prisostvovati obe stranki po svojih zastopnikih. Če se doseže sporazum, se o tem sestavi zapisnik, ki ga podpišejo zastopnik oblasti, obe stranki ter delavski in podjetniški zaupniki, ki so se udeležili ustne razprave.

Če se ne določi doba trajanja sporazuma, je ta obvezen za obe stranki najmanj 6 mesecev, po poteku 6 mesecev pa ga more vsaka stranka odpovedati z odpovednim rokom enega meseca.

Če se tudi po ponovni razpravi ne more doseči sporazum, proglasi oblast posredovanje kot brezuspešno ter spravi postopek kot končan.

Za časa obveznega pravnega postopanja je vsaka stavka ali izprtje prepovedano.

§ 16. — Stranke morejo pred objavo stavke ali izprtja sporazumno pooblastiti za rešitev spora razsodiščni odbor, ki sestoji iz drž. uradnika, ki ga določi ban, kot predsednika ter po dveh zastopnikov spornih strank, ki jih te same določijo.

Razsodiščni odbor sme sklepati samo, če so na seji navzočni vsi člani in popolno število članov zastopnikov spornih strank. Če se sporne stranke odločijo za razsodišče, ni obvezno postopanje po § 15. Sporne stranke se morejo zateči k razsodišču tudi po brezuspešnem pravnem postopku.

§ 17. — Za stvarno pristojnost razsodišča je odločilen sporazum med spornimi strankami o uporabi razsodišča. Postopek pred razsodiščem je usten in javen, ra-

zen posvetovanja in sklepanja o rešitvi. Sklepa se z večino glasov. Postopek je brezplačen. Sklepi se vpišejo v zapisnik. Sklep razsodišča je obvezen za vsa podjetja, ki so v sporu, prav tako tudi za vse delavce in nameščence. Besedilo sklepa razsodišča se mora objaviti v službenem listu banske uprave.

§ 18. — Sklepi razsodišča obvezujejo stranke za čas, za kateri so bili izdani ter služijo namesto kolektivnih pogodb. Proti sklepom razsodišča ni pravnega sredstva. Sklep pa velja v okviru pristojnosti, ki je bila določena s sporazumom o razsodišču.

§ 19. — Državna, banovinska in občinska podjetja, ki opravljajo dela, ki v glavnem služijo javnim interesom, in sicer prometna podjetja, podjetja za proizvodnjo plina in elektrike, vodovodi, ko tudi delavci v teh podjetjih, se morajo poslužiti razsodišča takoj po končanem pravnem postopku. V teh podjetjih je prepovedana vsaka kolektivna ustavitvev dela.

§ 20. — Noben službodavec ne sme odpustiti ali groziti z odpustom delavcu, ker je ta sodeloval v pravnem postopku ali razsodišču, če je o tem pravočasno obvestil službodavca.

§ 21. — Ban je dolžan dati razsodišču potrebno osebje, material in potrebščine.

§ 22. — Individualni spori iz kolektivnih pogodb spadajo v pristojnost razsodiščnih odborov (sodišč dobrih ljudi).

Kazenska določila

§ 23. Z denarno globo 100 do 10.000 din se kaznuje podjetnik, ki ne izplačuje minimalne mezde, določene po tej uredbi, nadalje oni, ki se ne ravna po tarifni lestvici po čl. 14. te uredbe ali ki ne plačuje minimalne mezde, ki je bila določena po § 7. te uredbe.

§ 24. — Z denarno globo od 100 do 10.000 din se kaznuje podjetnik, ki se ne obrne v smislu § 15. na pristojno oblastvo za spravo ali ki razglasi izprtje delavstva za čas pravnega postopka, ki prekrši sporazum po § 15. ter oni, ki stopa proti sklepom razsodišča v smislu § 17. te uredbe.

Z denarno globo od 100 do 10.000 din se kaznuje službodavec oz. odgovorni direktor, ki v smislu čl. 19. te uredbe pravočasno ne zahteva razsodiščnega postopanja ali ki ustavi kolektivno delo v podjetjih, v katerih je taka ustavitvev dela v smislu te uredbe prepovedana.

Z denarno kaznijo od 100 do 10.000 din se kaznuje tudi vsaka organizacija, za katero se dokaže, da je postopala proti §§ 14., 15., 17. in 19. te uredbe.

§ 25. — Z denarno kaznijo od 100 do 5000 din se kaznuje službo-

Prof. Degen Friderik

Reklamno pravo

(Dalje)

Kako je pri nas?

Takoj moram omeniti, da nimamo pri nas posebnega sistematiziranega reklamnega prava, nego najdemo v raznih drugih zakonih predpise, ki urejujejo reklamo. Ako bi te predpise zbrali ter jih smotreno uredili, bi nastal iz teh poseben reklamni zakon o odnosno reklamno pravo. Pri nas torej lahko govorimo o reklamnem pravu v toliko, v kolikor vsebujejo take in slične predpise različni zakoni, kakor kazenski zakon, obrtni zakon, trgovinski zakon, zakon o pobujanju neloyalne konkurence, zakon o zaščiti industrijske svojine, zakon o javnih skladiščih, stečajni zakon, kartelna uredba in še nekateri drugi zakoni in uredbe. V naslednjem se bom omejil na čisto trgovsko pridobivanje, na reklamo v pravem pomenu besede.

Kazenski zakon (K. Z.), ki je enoten za vso državo in datira iz 27. januarja 1929, navaja pred-

vsem primere negativne reklame in navaja kazni za te prestopke. V splošnem se nanašajo ti predpisi na trgovsko čast, kredit in nepošteno tekmovalje ali neloyalno konkurenco. Členi, ki navajajo primere negativne reklame so: 259, 260, 261, 288, 334 — 356, 361, 364, 367/68, 374 ter 376.

§ 259: »Kdor ima na prodaj narajena zdravila, ki nimajo onih dobrih lastnosti, katere jim pripisuje prodajalec, ne da bi bil na njih pismeno označil vse sestavine, se kaznuje z zaporom; poleg tega pa se sme kaznovati tudi v denarju do din 20.000.—. Na primer: nekdo stavlja v promet »zdravilno vodo«, ki pa nima takih lastnosti. Zakonodavec je imel v mislih tudi padarstvo.

§ 260: ta paragraf govori o prodaji škodljivih zdravil. Prodajalec se kaznuje z robijo do treh let (do petih let robije, če odjemalec težko oboli) ali pa do din 20.000.—.

§ 261: govori o oddaji napačnih zdravil. Kazen robija do petih let, če pa konzument umre, do 10 let. Tudi denarna kazen. Člena 260/61 se nanašata tedaj predvsem na lekarnarje, ki pa so seveda v smislu trgovinskega zakona trgovci.

§ 266, točka prva. Ponareja živil... z zaporom do šestih mesecev ali v denarju do din 5000.— se kaznuje: 1. Kdor umetno pripravlja živila za prehrano ljudi in živali, pa jih prodaja pod imenom pravih in naravnih potrebščin.

§ 288: »Kdor ima javno predavanje nemoralne vsebine, s katerim nasnavlja nečistost ali nečista dejanja, kakor tudi kdor izdela, prodaja, razširja ali vobče daje v javni promet spise, novine, slike in druge predmete, ki obsejajo težko kršitev javne morale, se kaznuje s strogim zaporom in v denarju. Predmeti kaznivega dejanja se odvzamejo.«

Nas zanima pasus... kdor prodaja. Primere take negativne reklame smo dolgo nahajali tudi v našem časopisu, kar pa je pozneje oblast prepovedala. N. pr. anonse za razne higienske predmete!

§ 334 — 356. To poglavje K. Z. nosi naslov: Prevara in bankrotstvo. Nekateri členi tega poglavja so delno dopolnilo stečajnega zakona, ker predvidevajo, za že v stečajnem zakonu navedene prestopke, kazni. Prvih deset členov

govori o raznih sleparijah, ki slovnijo na neresničnih izjavah, na neiskrenem pregovarjanju, potvarjanju in zapeljevanju k sklepanju kupčij. Tudi poizkus sam je kaznjiv. Kazen: zapor na 10 let, denarna globa ter izguba častnih pravic.

Posebno važni so členi 335, 342 ter 343.

§ 335: »V smislu člena 334 (zapor do treh let, denarna kazen in izguba častnih pravic) stranka:

1. ki je sklenila pogodbo samo kot sredstvo za prevaro ter je drugo stranko dejanski oškodovala v imetku;

2. ki je podvrgla namesto dogovorjenega predmeta drug predmet manjše vrednosti ali druge lastnosti ali zmanjšala vrednost dogovorjenega predmeta;

3. ki je preslepila drugo stranko o naravi ali bistvenih lastnostih ali sestavi in količini koristnih delov kakega blaga;

4. ki je preslepila drugo stranko o vrsti blaga ali njenem izvoru, če je označba vrste blaga ali njegovega izvora, ki je blagu lažno pridodana, bistven pogoj, da se pogodba sklene.

Greši se zlasti proti točki četrtri: mnogokrat se navaja napačna provenienca, da se blago laže plasira. Pogostokrat pride na tržišče blago označbe »English made«, ki pa sicer ni angleškega proizvoda. Posebno Japonci se kaj radi poslužujejo lažnivih označb. Označbo »Made in Germany« nahajamo pogostokrat na njihovih kovinskih izdelkih. Radi pritoževanja nemških fabrikantov so spremenili označbo takole: made in Gemeny, trdviši, da je na Japonskem kraj z imenom Gemeny. Namen pa je več kakor jasen: svoje blago hočejo prodajati za nemško in tako doseči večji promet in uspeh.

§ 342: »Kdor prodaja zaradi pievare v trgovini ali prometu surogat blaga kot pravo blago ali prisvaja blagu lastnosti, ki jih nima, se kaznuje z zaporom do enega leta ali v denarju. Kdor dela to obrtoma, se kaznuje s strogim zaporom in v denarju. Sodna sodba se objavi, blago pa odvzame.«

Primer: prodajanje različnih rastlinskih masti za svinjsko mast!

(Dalje prihodnjé.)

dayec, ki prepriča, da njegovi delavci sodelujejo v spravnem postopku ali pri razsodišču ali ki bi odpustil delavca, ker je pri tem sodeloval.

§ 26. — Z denarno kaznijo od 100 do 3000 din se kaznuje službo-davec (organizacija), ki v določenem roku v smislu § 10. te uredbe ne predloži bankski upravi oz. rudarskemu poglavarstvu sklenjeno kolektivno pogodbo v registracijo.

§ 27. — Z denarno kaznijo od 100 do 500 din se kaznuje delavec (nameščeneč); ki se ne obrne v smislu § 15. uredbe na upravno oblastvo za spravo ali ki začne stavkati v času, ko traja spravno postopanje; nadalje delavec, ki prekrši sporazum po § 15., ki postopa proti sklepom razsodiščnega odbora po § 17. in ki se prepriča proti predpisom § 19. te uredbe.

§ 28. — Kazni izrekajo upravna oblastva I. stopnje; proti njih odlokom je dopustna pritožba na višja oblastva, katerih sklepi so izvršni.

§ 29. — V primeru neizterljivosti denarne kazni se te izpremenijo v zaporno kazen, ki pa ne more trajati več ko 30 dni, računajoč 50 din za 1 dan.

§ 30. — Vse denarne kazni po tej uredbi se stekajo v poseben fond, ki se ustanovi v vsaki banovini in ki ga upravlja ban po odobritvi ministra za soc. politiko. Sredstva tega fonda se ne smejo uporabljati za nobene nagrade. Podrobna navodila o uporabi tega denarja izda minister za soc. politiko.

§ 31. — Prestopki po tej uredbi zastarajo v 6 mesecih, izrečene kazni pa v enem letu.

Zaključna in prehodna določila

§ 32. — Določila te uredbe veljajo za vsa industrijska, obrtna, trgovinska, prometna, rudarska, gozdna, bančna, zavarovalna in njim podobna podjetja ko tudi za gradbene in elektrotehnične obrate, če ni to z uredbo drugače določeno.

§ 33. — Za pomožno osebje drž. podjetij ter samoupravnih teles, katerih službeni odnosi so urejeni s statutom, veljajo določila uredb, pravilnikov, statutom, službenih redov in drugih predpisov, ki so bili izdani na podlagi izrečnih določil posebnih zakonov, tako glede njih prejemkov ko tudi glede vseh drugih vprašanj, ki jih ureja uredba.

§ 34. — Za osebe, ki so zaposlene v pomorstvu, določa minimalno plačo minister za soc. politiko v soglasju s prometnim ministrom. Glede sklepanja pogodb ter drugih vprašanj veljajo še nadalje določila uredbe o ureditvi delovnih pogojev na ladjah z dne 29. marca 1935.

§ 35. — Za kmetijske delavce določa minimalno mezdo minister za soc. politiko v soglasju s kmetijskim ministrom, če pa gre za delavce na državnih posestvih pa v soglasju resornega ministra. Dokler se ti predpisi ne izdajo, ostanejo v veljavi: naredbе ministra za soc. politiko z dne 26. VI. 1928, 2. V. 1931 in z dne 14. V. 1931 ko tudi uredba o viničarskem redu za bivšo mariborsko oblast z dne 20. VII. 1928.

§ 36. — Določila te uredbe ne veljajo za dela, ki so jih oddala državna ali samoupravna telesa z licitacijami pred uveljavljenjem te uredbe.

Za poglobitev trgovinskih zvez z Anglijo

V Londonu se je ustanovila posebna pisarna za trgovske transakcije na bazi kompenzacij. Pisarna posreduje pri izvozu naših produktov v Anglijo in obratno ter daje informacije v vseh gospodarskih zadevah. Naslov pisarne je: D. Zebitch & W. Dörman, International Compensation Bureau, Guildhall Annexe, 23, King Street, London, E. C. 2.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:

150 — Milan: ponuja se zastopnik za les.

Deželni pridelki:

151 — Augsburg: zastopniška tvrdka išče seme detelje, razna druga semena in stročnice.

152 — Bruselj: povrtnina, bel fižol, sočivje, proso, slad.

153 — Hamburg: ponuja se zastopnik za plav in bel mak, repico in razna semena.

154 — Dresden: praprotovo korenje.

155 — Lisboa: živila.

156 — Saint-Jean de Blanc (par Orléans) neka tvrdka se zanima za zastopstvo naših izvoznih živil.

Proizvodi sadjarstva:

157 — Augsburg: zastopnik za suho in sveže sadje.

Proizvodi živinoreje, perutninarstva in ribarstva:

158 — Pariz: živi polži.

159 — New York City: strune iz črev.

160 — Curih: svinjska koža.

161 — Budapešta: svinjska koža za kovčke.

162 — Sofia: koža za gornje dele čevljev.

163 — Breslau: puh za pernice.

164 — Dunaj: raki iz sladkih vod.

165 — Johannesburg (Južna Afrika) ščetine, konjska žima.

166 — Beograd (za izvoz): kosti, kopita in parklji.

Proizvodi rudarstva:

167 — Ridgewood (USA): portlandski cement.

Industrijski izdelki:

168 — Capetown (Juž. Afrika): tekstilno blago, hišne potrebščine.

gumbi in drugi proizvodi, ki se morejo plasirati na tamošnjem trgu.

169 — New York: klej iz živalskih odpadkov.

170 — Waukegan (U.S.A. Illinois): razne drobne novotarije (kakor pečene ure, ki se morejo uporabiti kot reklama).

171 — Capetown (Juž. Afrika): ponuja se zastopnik za razne novotarije.

172 — Saint-Jean le Blanc par Orléans: neka firma se zanima za razne novotarije.

173 — Strasbourg. Družba, ki zastopa trgovce uvoznike vzhodne Francije in katere namen je, da olajša uvoz v Francijo, išče zveze z našimi izvozniki, zlasti z izvozniki industrijskih izdelkov.

Opombe:

St. 1 — Berlin-Neukölln: neka tvrdka išče zastopstvo za plasiranje voska in lanolina.

St. 2. — Pariz: iščejo se pripravniki za prodajo aparatov za sterilizacijo sadja in povrtnine.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način embalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Nov plačilni sporazum z Nemčijo

je bil dosežen v Berlinu. Glavna misel tega sporazuma je, da se bo naš izvoz v Nemčijo od uvoza iz Nemčije kril. Brez sporazuma je naše odnose z Nemčijo na ta način že sedaj dejansko »reguliral« tečaj marke. Izvozniki so zaradi padca marke že toliko izgubili, da so morali ustaviti izvoz v Nemčijo. Po vsem tem se pač mora označiti rezultat berlinskih pogajanj kot zelo mršav. Sicer pa bo tudi ta sporazum veljaven šele takrat, ko ga potrdi beogradska vlada.

Dobave - licitacije

Komanda mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 22. februarja ponudbe z vzorcem za dobavo 800 kg čaja in do 10. marca za dobavo 12.500 ton domačega premoga.

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 1. marca ponudbe za dobavo karbidnih svetilk.

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 1. marca ponudbe za dobavo jeklene vrvi in 180 m³ jamskega lesa.

Komanda podvodnega orožja Kumbor sprejema do 2. marca ponudbe za dobavo stroja za razvijanje koplji; do 3. marca za dobavo električne peči in dr. in do 5. marca za dobavo raznega orožja.

LICITACIJE

Dne 1. marca bo pri Kr. bankski upravi Vrbaske banovine v Banja Luki ofertna licitacija za napravo mostu čez reko Sano v Prijedoru.

Dne 5. marca bo pri Upravi drž. monopolov v Beogradu ofertna licitacija za nabavo 900.000 etufjev za cigare.

Dne 6. marca bo pri gradbenem oddelku direkcije drž. železnic v Ljubljani ofertna licitacija za obnovitev tlaka ob desinfekcijskih tirih in za napravo novega kopalniškega postopja na postaji Zalog.

Dne 10. marca bo pri avtomobilskem polku IV. armijske oblasti v Zagrebu ofertna licitacija za dobavo kompletne aparata za vulkaniziranje gume.

Pri kr. direkciji šum v Vinkov-

cih se prodaja dne 2. marca večja množina jesenovih klad.

Dne 1. marca bo pri Upravi drž. monopolov v Beogradu ofertna licitacija za dobavo ovojnega papirja za cigarete.

Dne 8. marca bo pri Upravi VI. oddelka Vojno-tehničnega zavoda v Kamniku ofertna licitacija za dobavo 60.000 kg žvepla in 5000 m platna amerika ter dne 15. marca za dobavo 115.000 kg raznega zavojnega papirja.

Dne 15. marca bo pri Glavnem sanitetskem skladišču v Zemunu ofertna licitacija za nabavo sanitetne opreme (raznih miz in omar).

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Doma in po svetu

Zasedanje Stalnega sveta Balkanskega sporazuma se je začelo v ponedeljek v Atenah. Zunanji ministri balkanskih držav so najprej proučili mednarodni politični položaj, zlasti tudi z ozirom na posledice državljanske vojne v Spaniji. Kljub vsej napetosti položaja je prevladalo prepričanje, da je zaradi francosko-angleškega sodelovanja vendarle računati s pomirjenjem situacije.

Na banketu, ki ga je priredil grški ministri predsednik Metaksas na čast zastopnikom balkanskih držav, je kot prvi pozdravil goste ministri predsednik Metaksas, ki je v svojem govoru zlasti poudarjal, da je Balkanski sporazum važen za balkanske države in za njih varnost, prav tako pa tudi za mir v Evropi. Nato je govoril o velikem pomenu jugoslovansko-balkanskega pakta, ki dokazuje, da ni več Balkan najbolj nemiren del Evrope, temveč da se razvija zaradi politične evolucije balkanskih narodov in njih realnega duha v atmosferi harmonije in stabilnosti.

Kot predsednik Sveta se je zahvalil za pozdrav ministri predsednik dr. Stojadinović. Balkanski sporazum je najboljši jamstvo definitivne stabilnosti in miru na Balkanu. Balkanski sporazum odpira pot napredki in vsak njegov korak je korak naprej. Zavedamo se, da delamo v duhu najlepših tradicij naših narodov in v korist vseh balkanskih narodov, ko delamo za balkanski sporazum. Doba zmot je za Balkan minila. Sile, ki so se nekoč v nerazumljivi rivaliteti medsebojno pobijale, se sedaj koordinirajo in združujejo v skupnem plemenitem cilju: za mir in blagostanje balkanskih narodov!

Turški zunanji minister dr. Aras pa je izjavil novinarjem, da je Balkanski sporazum danes bolj trden, kakor kdaj koli prej. Balkanski sporazum je najbolj stabilen element miru na Balkanu in v Sredozemskem morju.

Tudi italijansko časopisje obširno komentira politični pomen atenskega sestanka. Nekateri listi so pri tem celo prav zelo odkriti. Tako piše direktor tržaškega »Piccola« med drugim tudi naslednje: »Države Balkanskega sporazuma morajo uvideti, da ohranitev evropskega miru zavisi v glavnem od vprašanj, ki se tičejo sredozemskih dežel. Jugoslavija in Turčija kot mladi in vitalni državi, Grki in Romuni kot narodi s staro tradicijo, morajo uvideti, da je njihov obstoj tesno

zvezan z ohranitvijo ravnovesja na Sredozemskem morju. Zato naj se že enkrat odrežejo kapric francoskega laži-liberalizma. V Sredozemskem morju se ne more živeti brez sporazuma z Italijo, ker se je izkazalo, da so brez moči vsi sporazumi, ki so bili sklenjeni brez Italije. Italijansko-angleški sporazum, čeprav se skuša zmanjševati njegov pomen, je vendar sporazum o miru. Zaradi odsotnosti Italije v Montreuxu je ostal tudi dardanelški sporazum brez pomena. Izkazalo pa se je tudi, da ona žalostna pomorska zveza, ki jo je lansko leto ustanovila Anglija v Sredozemskem morju, ni mogla preprečiti svobodne plovsbe niti najmanjši italijanski ribiški ladji, dočim je ta liga sama prav resno ogrozila evropski mir.

Za zimsko pomoč je kralj Peter daroval povorno 10.000 din.

Za poročevalce finančnega odbora o proračunu so določeni za vladno večino dr. Nikitović in doktor Koce, za manjšino pa Ivan Mohorić in inž. Kabalin.

Finančni odbor skupščine je sklenil, da bo poseben odbor pregledal vse sklenjene pogodbe med državo in raznimi tujimi podjetji za gradnjo naših železnic.

Podpredsednik senata dr. Ploj je izstopil iz JNS. V kratkem se izvoli novo predsedništvo senata. Dr. Ploj je bil do sedaj podpredsednik.

Parlamentarni odbor za proučevanje zakonskega predloga o tisku je sklical k seji za 17. t. m.

Disciplinsko sodišče gen. direktorije železnic je oprostil vseh 27 uradnikov prometnega ministristva, ki so bili soobtoženi v znanem procesu proti dr. Grgini in tovarišem v Osijeku.

Danska umetniška razstava je bila te dni otvorena v Beogradu v navzočnosti kneza namestnika Pavla, kr. namestnika Perovića in predsednika vlade dr. Stojadinovića.

Velika tovorna jadrnica »Sv. Nikolac« se je v silnem viharju v bližini Visa potopila. Vsa posadka se je rešila.

Zaradi pomanjkanja učiteljev sta bili zaprti ljudski šoli v Sainiku in Repincu v savski banovini.

Zaradi poverbe in bankrotstva so bili obsojeni direktor Pirotske zadruge Jordan Džadžić na 4 in pol leta zavora, Mitković na eno leto, več članov uprave pa na štiri mesece zavora.

Bivši vrhovni poveljnik carske vojske general Gurko je umrl v Rimu popolnoma pozabljen od vseh. Vojvoda Windsorski se bo kot pisatelj zadrževal. Neki ameriški založnik mu je ponudil en milijon dolarjev honorarja za zgodovino angleške vladarske hiše.

Na kronskih svečanostih v Londonu bo zastopal Hitlerja Göring.

Za predsednika finske republike je bil izvoljen agrarni poslanec Kallio.

Preki sod je proglašen v republiki Honduras zaradi revolucije. Vse zveze Hondurasu s tujino so pretrgane.

Neko Francova letalo je bombardiralo dve angleški torpedovki, ki pa nista bili zadržati.

Nemški delavci v Hamburgu, Stettinu in Aachenu so odklonili nalaganje vojnega materiala za Španijo. Cela vrsta delavcev je bila nato aretirana ter so bili nekateri takoj nato obsojeni na več let ječe.

Pri Gresa Latrineta v Italiji je zasul plaz 6 smučarjev. Vsi so mrtvi.

Radio Ljubljana

Četrtek, dne 18. febr. Lahka instrumentalna glasba (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Zvezdniki in zvezde (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 13.00: Operetna glasba (radijski orkester) — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura: Savez Sokola kralj. Jugoslavije — 19.50: Deset minut zabave — 20.00: Tretja ura variacij. Sodelujejo: gđc. Silva Hrašovec, Boža Šapija (2 klavirja) in Srečko Koporec (predavanje) — 21.00: Radijski orkester — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Petek, 19. febr. 11.00: Šolska ura: Zuželke kot ljudska hrana (prof. Rafael Bačar) — 12.00: Sprehod po Balkanu (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Operna glasba (Radijski orkester) — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Zenska ura: Delavska družina (gđc. A. Lebarjeva) — 18.20: Ravel: Koncert za klavir in orkester (plošče) — 18.40: Francosčina (dr. Stanko Leben) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura: dr. Božidar Sirola — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Po domače (sodelujejo: Svetozar Banovec, Vekoslav Janko in Avgust Stanko) — 21.00: Radijski orkester — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.30: Angleške plošče.

A. Šarabon LJUBLJANA

Uvoz kolonijalne robe

Veletrgovina s Špererijo

Velepražarna za kavo

Mlini za dišave

Glavna zaloga rudniških vod

Brzojavni naslov:

ŠARABON LJUBLJANA

Telefon št. 26-66

Ustanovljeno leta 1886